

Tolstova O.L., Candidate of Philology, Assist. Prof.,
Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

STRUCTURE AND SEMANTICS OF THE SPANISH FOOTBALL JARGON

The article deals with the general description of Spanish football jargon. A research object is divided into professional football jargon and jargon of the supporters of football clubs (football fans). We analyze the structure, functions, spheres of the use and semantic features of each group. We consider football fans as aggressive subculture, which matches itself against other society, and it is represented in their lexicon.

Key words: *jargon, sociolect, subculture, football, football fans, lexeme.*

УДК 81'255.4:811.111=161.1

Трищенко І.В., к.філол.н., доц.,
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка, м. Київ

ВІДТВОРЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЛІТЕРАТУРНИХ ПАРОДІЙ ДЖ. ЛЕННОНА В ПЕРЕКЛАДІ

В статті досліджуються лінгвостилістичні особливості пародії Дж. Леннона на класичний британський детектив та шляхи їх відтворення в перекладі. Зокрема аналізується авторське вживання власних назв і імен, повторів, обігравання сталих виразів, алюзій та елементів абсурду.

Ключові слова: *пародія, детектив, оказіональні утворення, обігравання сталих виразів, алюзії, повтори, елементи абсурду.*

Джон Леннон є культовою фігурою в світі сучасної музики. Ми знаємо його як члена гурту «Бітлз» та автора популярних пісень, які заволоділи серцями людей по всьому світу. Але він був різнобічно обдарованою та креативною особистістю. Ще в школі він малював карикатури на викладачів, а в дорослому віці влаштував різноманітні перформанси зі своєю дружиною Йоко Оно, знімався в кіно. Виявляється, що він також пробував себе в літературній творчості. 23 березня 1964 року вийшла друком перша книжка його поезії та короткої прози «John Lennon in His Own Write» (гра слів write – right). Друга його книжка, про яку йтиметься мова в даній статті, вийшла 24 червня 1965 року. Її переклад на російську мову зробив Олексій Курбановський [1]. Українського перекладу ми не знайшли. В оригіналі ця книжка має назву «A Spaniard In The Works», в дослівному перекладі «Испанец на заработках» або «В переделке». Але перекладач відчув тут натяк на англійську ідіому «to put/ throw a spanner in the works», еквівалентну відомій російській фразі «вставляют палки в колеса». Враховуючи також

те, що Дж. Леннон зображений на обкладинці з розводним ключем (а *spanner*) в капелюсі та плащі матадора, в перекладі назва звучить як «Испалец в колесе». Такий варіант видається обгрунтованим, бо навіть в назві перекладач хотів підкреслити пародійність та креативність цієї збірки.

Як ми знаємо, Дж. Леннон, як і багато інших оригінальних митців, належав до покоління «бітників» або «зламаною» (*broken*) покоління. Їм був притаманний дух свободи, бунтарства, нонконформізму. Вони відчували потребу в новій мові (в широкому сенсі), щоб адекватно реагувати на ситуацію в навколишньому світі. Середина 1960-х – це початок діяльності концептуалістів, поява романів «чорного гумору» (Дж. Барт, К. Воннегут, Т. Пінчон, Дж. Хеллер), консервних банок Е. Уорхолла в художніх галереях і т.д.

В своїй літературній творчості Дж. Леннон теж прагне зламати існуючі мовні та культурні стереотипи, а також поглузувати над міщанським здоровим глуздом та ханжеськими нормами буржуазної моралі й благопристойності. Знаючи всі нюанси створення масової культури зсередини, він уїдливо пародіює класичні зразки різних творів популярних жанрів. В даній збірці представлені пародії на детектив, казку, політичний коментар, світську хроніку, телепроповідь, поезію. Це дослідження присвячено пародії Дж. Леннона на твори детективного жанру та її перекладу.

Легендарними персонажами британського детективу є всім відомі Шерлок Холмс та доктор Ватсон, а серед реальних представників злочинного світу – це Джек-Патрач. Отже вони і стали об'єктами пародії. Дж. Леннон також глузує з пам'яток британської культури та інституцій влади. Він часто застосовує звуконаслідування, обіграє звучання слів та перекручує їх написання, формує нестандартні оказіональні утворення, оксюморони. В пародії також присутні елементи абсурду, що можна вважати продовженням британської традиції «літератури нонсенсу» (корифеї Л.Керролл та Е.Ліп).

Отже проаналізуємо, як перекладач відтворює мовні витівки Дж.Леннона.

Shamrock Womlbs

Dr. Whopper

Jack the Nipple/ Jock the Cripple

Sydnees Aspinall = Mr. Asterpoll, Mr.

Astronaut, Mr.Astracan

Шерсток Хламс

Др. Врульсон

Джек-Затошитель, Джек-

Замочитель, Джек-Заторчитель

Мистер Аспинолл, м-р Астерполл,

м-р Астронавт, м-р Астрахань

Як бачимо, при обіграванні імен персонажів Дж. Леннон застосовує знижену лексику: *whopper* в перекладі означає *жахлива брехня*, *nipple* – *сосок, соска, cripple* – *каліка*. Слово *shamrock* перекладається як *біла конюшина* або *трилистник*, який є національним символом Ірландії. Застосування назв рослин при іменуванні людей теж може мати зневажливий відтінок. До того ж, це все приклади антономазії. Перекладач вдається до різних прийомів. Він зберігає образ закладений в оригіналі у випадку *Др.Врульсона*, звертається до іншого образу і створює ім'я Шерсток Хламс, яке є більш промовистим для читачів перекладу. Для Джека – Патрача він знаходить аж три відповідники, які мають зневажливо-глузливе забарвлення.

Варіанти прізвища пана Аспінолла перекладач калькує. Дехто вбачає тут алюзію на Ніла Аспіналла, який був спочатку водієм гурту «Бітлз», а потім очолював компанію Apples Corp. Ltd.

При обіграванні географічних назв, назв установ, районів Лондона та місць пам'яток туристів, Дж. Леннон викривляє їх правопис, замінює частини слів або окремі слова на знижені чи недоречні лексичні одиниці. Перекладачу доводиться проявляти винахідливість, щоб передати саркастичний дух оригіналу. Він використовує графічні засоби, словотвірні моделі рідної мови, обіграє в зневажливому тоні звучання вказаних назв в цільовій мові.

<i>In Much Bladder, a city off the North Wold</i>	<i>В Моче-ВомпуЗыре, в хоромишке у</i>
<i>Wormy Scabs</i>	<i>Северного Эльфа</i>
<i>Buckinghell Parcel</i>	<i>Червяная Запра</i>
<i>Horses of Parliamint</i>	<i>Бакихамский Дурец</i>
<i>the Chasing of the Guards</i>	<i>Задание Парламента</i>
<i>the Statue of Eric in Picanniny Surplass</i>	<i>Слена Коровула у Торца</i>
	<i>Статуя Эрика на Лошади Покатилли</i>
<i>Bugger Street</i>	<i>Бейте-Стрит</i>
<i>Chealthea</i>	<i>Челюсти</i>

Привертає увагу те, як Дж. Леннон креативно підходить до вживання відомої у всьому світі фрази: «Елементарно, мій дорогий Ватсон!». Він вдається до алюзій на ушлюблених представників культури, мистецтва, персонажів казок. Так, Елла Фітцджеральд – відома джазова співачка, Гаррі Беллафонте – легендарний музикант, автор пісень, співак афро-американського походження, а Алек Гінесс – видатний британський актор. Але і тут Леннон не зміг не поглузувати, включивши знижену лексему «*elephantitui*». Елефантіаз означає чоловічу хворобу, при якій набрякають та збільшуються у розмірі нижні кінцівки або деякі інші органи.

Elementary, my dear Watson!

<i>Ellifitzgerald, my dear Whopper!</i>	<i>Эллефитцджеральдно, мой дорогой Врульсон!</i>
<i>Harrybellafonte, my dear Whopper!</i>	<i>Гаррибеллафонтабельно, мой кровавый Врульсон!</i>
<i>Elephantituis, my deaf Whopper!</i>	<i>Элефекально, мой нагой Врульсон!</i>
<i>Alibaba, my dead Whopper!</i>	<i>Алибаббительно, мой дохлый Врульсон!</i>
	<i>Алекгиннесно, дерьмовый Врульсон!</i>
<i>Alecginness my deep Whopper!</i>	

Перекладач застосовує калькування, бо ці імена відомі багатьом представникам цільової аудиторії. Але він також адаптує їх за допомогою відповідних засобів цільової мови, зокрема прислівникового суфікса – но. Для відтворення зниженої лексики «*elephantituis*» перекладач вживає подібну за звучанням та забарвленням лексему «*елефекально*».

Дж. Леннон також грається зі сталими виразами та намагається їх зруйнувати. Він викривляє їх написання, замінює окремі компоненти словами, схожими за звучанням, але з іншим значенням. Він навіть вживає власні назви як звичайні.

<i>He knotted in the infirmary (nodded in the affirmative)</i>	... неоффрейделенно фукнул
<i>What on urn are you doing? (earth)</i>	О Роже той, что вы делаете
<i>How on urge ..</i>	Во имя всего Свиного ...
<i>This was not the Shamrock I used to nose. (know)</i>	... я не знавал ранчо
... <i>corked (caught) her eye</i>	... но взглот Мери задержался на разтеле
... <i>knotted in agrement (nodded in agreement)</i>	... согласно икнули
... <i>retched an agreement (reached an agreement)</i>	... быстро пришли к согласию
<i>At the crack of dorchester ... (dawn)</i>	При первом скрипе дури (двери) ...
... <i>to my supplies (surprise)</i>	... к моему уязвлению

На нашу думку, в більшості випадків перекладачу вдалося відтворити девіантні сталі вирази оригіналу. Він винахідливо обіграє звучання еквівалентних фраз у цільовій мові, підшукує відповідники із зниженим та зневажливим значенням або передає перекручений сталий вираз нормативною літературною фразою. Не дуже вдало перекладач відтворює вираз «*at the crack of dorchester*», але не існує перекладних текстів без втраг.

Дана пародія насичена нестандартними оказіональними утвореннями. Автор створює нові слова замінюючи компоненти складних слів іншими словами схожими за звучанням: *armchurch(-chair)*, *policemat(-man)*, *thoughtfowl(ful) face*, *nostriches(-ls)*, *waveleg(-length)*, *mushrudes(-rooms)*, *gourmless(-et)*. В цільовій мові більшість з цих слів не є складними. Отже перекладачу було нелегко. Відповідно в перекладі вони звучать таким чином: *крестло, поллюцейский, зачуматое яйцо, ноздыри, на одной волне, гримы, великий дурман*.

За схожим принципом Дж.Леннон перекручує різноманітні коннектори та прилівники: *meanwire(-while)*, *almouth(-most)*, *otherwives(-wise)*, *all the morphia(more)*. В перекладі вони передаються нормативними відповідниками.

Характерним для цієї пародії є вживання різного типу повторів. Зустрічається повторення слів із різними варіантами їх неправильного написання: *pipe – pile, pip, wife, pig, mitor – mirage, mirage, breakfast – breakfat, breakfeet, gentleman – genderman, genitalmen*, а також певне слово із зневажливим забарвленням повторюється в словах із різним значенням, але дещо схожими за звучанням, наприклад – *nosebook (note-), I never nose (known), get down to businose (-ness), nosepack*. Для їх відтворення перекладач перекручує написання еквівалентів даних слів в цільовій мові, калькування та вилучення. Отже в перекладі маємо відповідно: *рубка, трупка, шубка; зрякало; завтрах, трахтрах; жандармен, генитальмень; блохвост, не знавал ранчо, наводиться на это тело*.

Дж. Леннон не одноразово використовує повтори окремих слів, словосполучень, частин речень чи цілих речень. Наприклад: *Safely Safely Sunday Trip; ... that had escaped or escaped; Inspectre smiled smiling; I'd rather have rather have rather; Womlbs got up and paced the floor up and down up and down pacing; "Why are you pacing the floor up and down up and down pacing;, my dear Womlbs?"*. Повторюються навіть частини окремих абзаців, їх завершальні частини відрізняються. Перекладач теж вдається до повторів, враховуючі граматичні особливості цільової мови. Така насиченість твору повторами та надлишковими елементами сприяє створенню атмосфери абсурду.

На семантичному рівні в тексті наявні інші абсурдистські елементи. Так жіноче ім'я та прізвище з назви пародії (Енн Даффілд) в тексті відсутнє, як і сам цей персонаж. Неодноразово трапляється поєднання заперечення та підтвердження однієї і тієї ж інформації в репліках персонажів. Автор описує істеричну поведінку Шерлока Холмса, яка у Конан Дойла йому зовсім не притаманна. У персонажа-повії є горб та прищі, а не сексуальна приваблива зовнішність. Персонаж Джек-Патрач згадує, що в дитинстві батьки його били, бо він з'їв свою сестру. А в фіналі оповіді доктор Врульсон не пам'ятає розв'язки детективного сюжету. Всі ці моменти в тій чи іншій мірі знаходять своє відображення в перекладі.

Таким чином, підводячи підсумки, можемо стверджувати, що перекладач впорався з нелегким завданням. Йому вдалося, не зважаючи на окремі втрати, передати пародійний або навіть гротескний дух та стиль оригіналу. Він продемонстрував вільне володіння обома мовами, мовну креативність та винахідливість, вміння оперувати різноманітними перекладацькими прийомами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. John Lennon A Spaniard In he Works// Испалец в колесе. Перевод с английского Алексея Курбановского. – М.: Изд-во «Манн, Иванов и Фербер», 2011. – 108 с.

Стаття надійшла до редакції 17.04.2014 р.

Трищенко И.В., к. филол. н., доц.
Институт филологии, КНУ им. Тараса Шевченко, г. Киев

ОТОБРАЖЕНИЕ ОСОБЕННОСТЕЙ ЛИТЕРАТУРНЫХ ПАРОДИЙ ДЖ. ЛЕННОНА В ПЕРЕВОДЕ

В статье исследуются лингвостилистические особенности пародии Дж. Леннона на классический британский детектив и способы их передачи в переводе. В частности анализируется авторское использование имен собственных и географических названий, повторов, обыгрывание несвободных словосочетаний, аллюзий, элементов абсурда.

Ключевые слова: пародия, детектив, окказиональные образования, обыгрывание несвободных словосочетаний, аллюзии, элементы абсурда.

Tryshchenko I.V., Cand.Phil.Sci., Associate Professor,
Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

RENDERING OF J. LENNON'S LITERARY PARODIES PECULIARITIES IN TRANSLATION

The article deals with linguistic and stylistic peculiarities of J. Lennon's parody on classical British detective and ways of their rendering in translation. The author's use of proper names and toponyms, repetitions of different types, play on set phrases, allusions and absurdist elements are in the focus of analysis.

Key words: *parody, detective, nonce forms, play on set phrases, allusions, absurdist elements.*

УДК 81'27

Угрин Т.В., асист.,
Институт філології КНУ імені Тараса Шевченка
Доктор Університету імені Поля Валері Монпельє III (Франція),

LES REPRÉSENTATIONS INTERCULTURELLES AU SEIN DU PARADIGME REPRESENTATIONNEL

Le présent texte s'interroge sur la typologie des représentations socio-discursives et se focalise sur l'étude des représentations interculturelles qui sont analysées du point de vue pluridisciplinaire. Une attention particulière est mise sur le rôle des médias dans la construction de l'ethnosocioculture, enfin, des stéréotypes intercommunautaires sont passés au crible.

Mots-clés : *fond représentationnel, représentation socio-discursive, représentation interculturelle, ethnosocioculture, stéréotype, médias.*

Malgré l'existence de nombreuses recherches consacrées à l'analyse du discours, l'étude de son aspect cognitif reste actuelle de nos jours, surtout si elle se fait dans un contexte pluridisciplinaire.

L'actualité de cette recherche réside dans une approche interdisciplinaire à l'étude des représentations socio-discursives, et des représentations interculturelles en particulier, elle s'explique par l'actualité des recherches dans le domaine de la linguistique cognitive, des études interculturelles et de la communication. **La nouveauté** du présent travail consiste en rapprochement de la théorie sociologique des représentations sociales avec les théories linguistiques de l'analyse du discours et les études interculturelles.

L'objectif que nous nous posons est d'analyser la notion de représentation interculturelle, ses particularités, ses sous-types ainsi que son fonctionnement dans le discours médiatique qui constituent donc **l'objet de cette étude.**